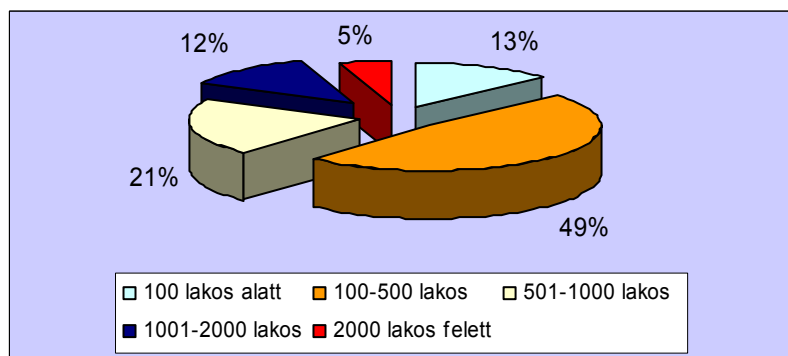

A KÖZSÉGI KÖNYVTÁRI ELLÁTÁS FORMÁI ZALA MEGYÉBEN 1946-2006 KÖZÖTT*

Napjainkban a megyei könyvtár és a városi könyvtárak területi munkával foglalkozó szakemberei nagyon sokat dolgoznak azért, hogy a kistérségi mozgókönyvtári ellátás beindulhasson Zala megyében. Így a kisebb településeken letéti szolgáltató helyek lesznek, amelyek ellátásáról a többcélú kistérségi társulás megbízásából egy szolgáltató (városi vagy megyei) könyvtár gondoskodik. Hasonló ellátási forma korábban is volt már a megyében, ezért érdemes visszatekinteni a múltba, márcsak azért is, mert a jó megoldások tapasztalatait a jövőben is kamatoztathatjuk, és segít abban is, hogy a gazdaságtalan és szakmailag hibás megoldásokat elkerüljük.

Köztudott, hogy Zala megye településeinek több mint 80%-a kistelepülés, tehát jellemzően aprófalvas megye. Ehhez a településszerkezethez kellett mindenkor megtalálni azt a könyvtári ellátási formát, amely gazdaságosan, és elfogadható szakmai színvonalon biztosítja a lakosság számára a könyvtári szolgáltatásokat.

Az elmúlt 60 évben a szakma többféle ellátási formával kísérletezett: népkönyvtár, vándorkönyvtár, letéti rendszer, önálló községi könyvtár, mozgókönyvtár, kiskörzeti ellátás, klubkönyvtár, többfunkciós intézmény, ellátórendszer, végül napjainkban a nyilvános könyvtár, a könyvtári szolgáltató hely és a bibliobusz. Ha megfigyeljük, az egyes időszakokban a könyvtári ellátás formája mindig a közigazgatási rendszer változásait követte. Amikor a rendszerben erős központosítás volt jellemző, akkor a könyvtári ellátás is központosított volt, amikor a helyi igazgatás került előtérbe, a könyvtári ellátás is ennek megfelelően alakult át. Az évek során voltak egyenetlenségek, lassuló és felgyorsuló szakaszok, zsákutcák is, de mindig sikerült megtalálni a kivezető utat ezekből a krízishelyzetekből. Előfordult, hogy a rendszer ki sem épülhetett igazán, máris egy új formával kísérleteztek.

A kistelepülési könyvtárak már a 2. világháború előtt léteztek Zala megyében. Erről tanúskodik az az 1938-as alispáni jelentés, amelyben 128 népkönyvtárat, valamint 196 egyéb könyvtárat (vándorkönyvtárak, olvasóköri, kaszinók, gazdakörök, iparos körök, levante egyesületek kaszinók könyvtárai) regisztráltak.

A 2. világháború idején ezek nagy része megsemmisült (csak 54 népkönyvtár maradt meg), így szinte a mélypontról indult el a kistelepülési könyvtári ellátás szervezése 1946-ban. Ennek eredményeként 298 *népkönyvtárat* hoztak létre, egyenként 20-80 kötetes

*Elhangzott a Göcseji Múzeumban a zalai közgyűjtemények szakmai konferenciáján 2006. november 7-én.

állományokkal. A szervezés eredményeként az akkori megyéhez tartozó 349 község közül csak 51-ben nem működött könyvtár.

A községek költségvetésében állománybővítésre nem volt lehetőség, így a könyvtárak állománya elsősorban központi könyvellátással gyarapodott. 1948-49-ben 68 zalai község kapott 100-150 kötetes népkönyvtári állományt. A Népkönyvtárakat Szervező Országos Bizottság mellett a Magyar Kommunista Párt is szervezett könyvakciókat (1948-ban 17 község kapott 50-150 kötetes állományokat).

1949-ben elindították a „Könyvet a falunak” mozgalmat, amelybe 110 község kapcsolódott be. Színdarabok előadásából származó bevételekből 4000 művet tudtak szétosztani a községi népkönyvtárak számára.

A népkönyvtárak mellett *vándorkönyvtárak* is létesültek. 1947-ben 6, 1948-ban 20 zalai község kapott, egyenként 50 kötetes vándorkönyvtárat (ez volt a letéti láda). Az ünnepélyes átadás könyvtári napok keretében történt meg. Ezek a könyvek egy évig maradtak az első telepítés helyén.

Ezek a kezdeményezések azonban nem eredményeztek tartósan működőképes községi könyvtárakat. A kapott könyvek nagy része rövid időn belül eltűnt, illetve iskolai könyvtárakba olvadt be. A könyvtárak állományát központi utasításra is csökkentették, ugyanis jegyzékek jelentek meg azokról a művekről, amelyeket ki kell vonni a könyvtárak állományából.

1950-től fordulópont következett be a zalai községek könyvtárainak életében, kezdetét vette a közművelődési könyvtárhálózat kialakulása. Ettől kezdve a nagyobb könyvtárak szakmailag felügyelik, segítik a kisebb (községi) könyvtárakat.

A falusi könyvtárak munkájának összefogására és irányítására létrejöttek a *körzeti könyvtárak*. Zalaegerszegen 1950. március 5-én alakult meg a sorban tizenegyedik körzeti könyvtár, amelyhez az ünnepélyes átadáskor 25 előre szervezett népkönyvtár tartozott.

A körzeti ellátás szintén centralizált volt, lényegében a Népkönyvtári Központ fiókjaként működött, de ellátta már a hálózati központi feladatokat. Kijelölte a népkönyvtárak helyét, a falu vezetősége pedig biztosította a kölcsönzőhelyet.

A falusi népkönyvtárak mindegyike 150 kötetes volt, amelyek leszállítása 1 db könyvtári szekrényel együtt történt. Elsősorban termelőszövetkezettel, gépállomással rendelkező községekben jöttek létre. A népkönyvtárak gyorsan szaporodtak, számuk 1950 márciusában 25, 1951-ben 167, 1952 végén pedig már 212 volt.

A zalaegerszegi Körzeti Könyvtár 1951. május 1-ig az egész megye területén végezte a munkáját, ekkor alakult meg a megye második körzeti könyvtára Nagykanizsán. Ettől kezdve a letenyei és nagykanizsai járás falusi könyvtárai a nagykanizsai körzeti könyvtár, a lenti, zalaszentgróti és zalaegerszegi járás falusi könyvtárai pedig a zalaegerszegi körzeti könyvtár gondozásába tartoztak.

Ezek a körzeti könyvtári egységek nem épültek rá a korábban kialakult népkönyvtárakra, hanem párhuzamosan működtek. Később több helyen összevonták a különböző szervezetek könyvtárait, de az elaprózottság továbbra is jellemző maradt.

A szervezőmunkában és a bővítések kiszállításában nagy segítséget jelentett, hogy a Népművelési Minisztérium egy Csepel motorkerékpárt biztosított minden körzeti könyvtár rendelkezésére.

A körzeti rendszer még ki sem fejlődött igazán az országban, amikor új megoldást kerestek. 1951-ben kormányzati elhatározás született arról, hogy a tanácsi területi szervezettségnek megfelelően kell átszervezni a könyvtári hálózatokat.

A zalaegerszegi Körzeti Könyvtár, majd Mezei Könyvtár épülete

Bangó Béla könyvtáros az 50-es években Csepel motorkerékpárral járta a zalai falvakat

1952-ben létre kellett hozni minden megyében egy központi könyvtárat, amely közművelődési és hálózati központi feladatokat látott el. Így alakult meg 1952 októberében Zalaegerszegen a *megyei könyvtár*; Nagykanizsán, Letenyén, Lentiben, és Zalaszentgróton pedig *járás*i könyvtár létesült. Ennek a közkönyvtári hálózatnak a kiegészítése 1955 végére fejeződött be.

A falvak ellátására a *letéti rendszer* alakult ki. A Népkönyvtári Központból kapott könyvanyagot a hálózati központ osztotta szét a községek számára.

Az eredeti elgondolás az volt, hogy kettős könyvanyag (törzsanyag és ideiglenes letét) kerül a községekbe. Mivel ez nem valósult meg, a kihelyezett állomány a községekben maradt. A letétbe kapott könyvek nem váltak a községek tulajdonává, a járási és megyei könyvtárak feladata volt a gyűjtemények fenntartása és fejlesztése. Önálló községi könyvtár csak néhány volt ebben az időben (Csesztregen, Zalalövön, Türrén, Nován, Zalaszentgóton).

A könyvtárszervezés nagy eredménye viszont, hogy az 50-es évek elején szinte minden faluban volt könyvtár, az emberek ezrei kezdtek el olvasni. Igaz, hogy ezeket a könyvtárakat felhasználták a korszaknak megfelelő ideológiai célokra is. Az irodalom népszerűsítéséhez előadások, író olvasó találkozók szervezése is hozzájárult.

1956-ban a forradalom idején néhány zalai község könyvtára is tönkrement (Becsvölgye, Kiscsehi, Kistolmács, Vöckönd), mert a könyvtárak állománya nagymértékben csökkent a könyvégetések miatt.

1961-től megpróbálták a központi letéti ellátáson változtatni, és az úgynevezett *tanácsosítással* a községi tanácsok tulajdonába került a községi könyvtárak egy része. Mindez azzal járt, hogy rájuk hárult a fenntartás minden költsége, így a dokumentumbeszerezés is.

A könyvtáros szakma ez a megoldást kezdetben lelkesen fogadta: végre lesz gazdája a könyvtáraknak! Azt várták, hogy megvalósulhat a helyiségek rendbetétele, a bútorzatcsere, a gyarapítás fejlesztése.

Ma már tudjuk, önálló községi könyvtárat csak a nagyobb községekben lett volna célszerű létrehozni, ahol főállású könyvtáros dolgozik. Az 1962-es adatok azonban azt mutatják, hogy a megyében 104 önálló községi könyvtárat hoztak létre, és ezek egy kivételével tiszteletdíjas könyvtárost alkalmaztak. Ezen kívül 170 járási könyvkölcsönző hely, 9 fiókkönyvtár (ezekben továbbra is letéti ellátás volt) és 2 művelődési autó biztosította a kistelepülések könyvtári ellátását.

A hatvanas években sor került néhány községi intézmény korszerűsítésére is. Egyre általánosabbá kezdett válni a korábbi könyvszekrény helyett a szabad polc, elsősorban az önálló helyiséggel rendelkező könyvtárakban. Csak a 60-as évek közepére derült ki, hogy a tanácsai kezelésbe adás nem oldotta meg a kistelepülések ellátását. A könyvtárak többsége zsúfolttá vált, raktározási nehézségekkel küzdött. Miután a meglévő könyveket elolvasták, beállt a pangás. Az állományuk összetétele sem volt

megfelelő. A könyvtárhelyiségek fűtetlenek voltak és kevés ülőhelyet tudtak biztosítani. Szerencsésebb lett volna inkább a letéti ellátást fejleszteni.

1959-ben kísérletet tettek arra, hogy *mozgókönyvtári ellátással* az egész kis településeken is megvalósítsák a könyvtári szolgáltatást. A korábbi motorkerékpárok helyett a megyei könyvtár is kapott művelődési autót, amely három, egymást kiegészítő feladatot látott el: kölcsönzés, TIT ismeretterjesztő eladások, filmvetítés. Emellett a munkatársak részt vettek a TSZ szervezés munkálataiban is. Az első évben 6 kölcsönző állomása volt, és 3 alkalommal kölcsönöztek. Később már 2 autó járta a zalai utakat. Bibliobusz vásárlására nem került sor, a kistelepülési ellátásban buszt napjainkig nem használtak sem Zalában, sem másutt az országban (bibliobusz más megyékben is elsősorban városi fiókkönyvtári feladatot látott el). A megyei könyvtár tulajdonában lévő személygépkocsi és furgon funkciója egyre inkább a letéti csere megoldása, a hálózati munka szervezése, az állományellenőrzés lebonyolítása, és rendezvényszervezés volt.

Horváth Antal és Takács Károly a művelődési autó előtt

A 60-as évek végén ismét újabb megoldásokat kerestek a községek ellátásában. Sallai István kifogásolta is egy cikkében: „Úgy tűnik, mintha a községi könyvtárak területén mindig előbb arattunk volna a termés beérésénél.” Még ki sem épült egy rendszer, máris egy új forma kialakításában kezdtek bele.

1968-ban minisztertanácsi utasítás alapján indult meg a *klubkönyvtárak* szervezése a legkisebb településeken. A megyében több mint száz klubkönyvtár alakult. Ezek kapcsolódtak ugyan a könyvtári hálózathoz, de elsősorban művelődési intézmények voltak, amelyek könyvtári ellátópont szerepét is betöltötték.

A szétaprózottság megoldására 1969-ben kezdődött el a *körzeti könyvtárak* szervezése. A kiskörzetek a tanácsok összevonásával jöttek létre. Míg korábban szinte minden falu rendelkezett tanáccsal, az átszervezéssel közös tanácsok kezdtek működni (lényegében a mai körjegyzőségek tartoztak egy-egy ilyen kiskörzethez). A körzeti központi könyvtárban általában függetlenített könyvtáros dolgozott. A kiskörzethez csatlakozó községekben kisebb könyvtárak, klubkönyvtárak voltak. Ezek letéti ellátásáról a körzeti könyvtár gondoskodott. Így lényegében a kiskörzethez tartozó községcsoport fiókkönyvtár hálózata jött létre.

Az 1970-es évek elején megszűntek a járási tanácsok. A járási könyvtárak városi könyvtárakká váltak, de megyei megbízásból megtartották járási funkciójukat. Részt vettek a városkörnyék falvainak könyvtári ellátásában. Éveken keresztül végezték a megyei könyvtárral együtt a korábbi járási letétek és a tanácsai kezelésben lévő községi könyvtárak állományának átleltározását a körzeti könyvtár állományába.

A 70-es évek második felében ismét egy új ellátási forma alakult ki, az *ellátórendszer*, amely lényegében a letéti ellátás korszerűbb változata, jobb könyvellátással (törzsanyag és csereanyag biztosítása) több szolgáltatással és rendszeres szakmai segítségnyújtással. Az ellátórendszert Zalában a városi könyvtárak működtetik a mai napig.

Az ellátórendszer előnye, hogy nem kell a községeknek a dokumentumok vásárlásával, állományba vételével foglalkozni, mert ezt szakképzett könyvtárosok elvégzik helyettük. Évente 4-5 alkalommal szállítanak ki könyvcsomagot, melynek egy része cserélődik is, és néhány hónap múlva más könyvtárnak viszik tovább. A rendszer eredményeként a községi könyvtár fenntartója által befizetett összeg többszöröséért kerül dokumentum a községi könyvtárba, így magasabb szintű ellátást vehetnek igénybe.

Megyénkben elsőként a Nagykanizsai Városi Könyvtár kezdte meg 1976-ban az ellátórendszer megszervezését a városkörnyék településeinek bekapcsolásával. A keszthelyi ellátórendszer létrehozása a város Veszprém megyéhez tartozása idején indult meg 1977-ben, melyhez országos támogatást is kaptak. 1979-ban kerültek vissza Zala megyéhez, amikor a zalaszentgróti járás községeinek ellátását is feladatuk kapták. A lenti városkörnyék könyvellátásának központi kiépítése a nyolcvanas évek elején kezdődött meg. A legfiatalabb ellátórendszer megyénkben a zalaegerszegi. 1984-ig a megyei könyvtár látta el a zalaegerszegi járás területén működő 61 községi könyvtár közvetlen felügyeletét, módszertani gondozását. A JAVK fokozatosan vette át a városkörnyéki könyvtárak hálózati gondozását és 1986-ban megalakult az ellátórendszere. A letenyei körzetben nem jött létre ellátórendszer, csak néhány könyvtárnak szerzeményeznek, a többi község önálló, a hálózatgondozói feladatot pedig a Fáklya Művelődési Központ és Könyvtár látja el. Így fokozatosan 160 fölé emelkedett a ellátórendszeri ellátásban részesülő községi könyvtárak száma. (1/3 részük ma is ellátórendszer tagja.)

A kiskörzeti ellátás sem szűnt meg teljesen, néhány helyen továbbra is megmaradt (pl. Lovásziban, Pókaszeptken, Pacsán, Zalaszentivánon). Ezek felszámolására a rendszerváltás után került sor (ma egyedül Zalaszentbalázs térségében van ilyen szolgáltatás).

A községi könyvtárak szempontjából jelentős lépés volt a 70-es években a könyvtárépítési akciók meghirdetése. Ilyen volt a „Száz falu – száz könyvtár”, a „Petőfi-emlékkönyvtár” mozgalom.

Szintén a 70-es évek végére esik a községi könyvtárak integrációja művelődési házzal, iskolával. Létrejött egy új intézménytípus is, az *ÁMK*, valamint az ún. kettős funkciójú (községi és iskolai) könyvtárak. A könyvtár mindkét esetben együtt látja el az iskolai könyvtári és a közkönyvtári feladatokat. Ilyen könyvtárak ma is nagy számban vannak a megyénkben.

A 80-as években a községi könyvtári ellátásban új forma már nem jött létre, az ellátórendszerek, a kiskörzeti ellátás, az önálló könyvtárak, a többfunkciós- és többcélú közös intézmények működtetése volt jellemző egészen a rendszerváltásig.

A 90-es évektől a megalakuló önkormányzatokra erős önállósodás volt jellemző. A kiskörzetekhez tartozó volt társközségek minden együttműködéstől elzárkóztak. A városi könyvtárak számára sem volt kötelező feladat a területi szolgáltatás. Ez széteséssel fenyegette a megyében kialakult hálózatgondozói- és ellátórendszert. 1992-ben végül sikerült megyei szinten megoldani ezt a problémát. Megállapodásokkal garantálták a könyvtári ellátás működését, a megyei közgyűlés pedig vállalta e feladat finanszírozását (ez kezdetben 2,6 millió Ft, napjainkban 6,4 millió Ft). Az ellátórendszerek és az 5 városi könyvtár hálózatgondozói feladata így megmaradt. A kiépült együttműködési rendszerben a megyei könyvtár a hálózati központ (koordinátor), a városi könyvtárak pedig alközpontok. A megyében szinte mindenütt van egy elérési pont, és minden egyes községi könyvtárnak van egy felelőse, mégpedig valamelyik városi könyvtár, vagy a megyei könyvtár. A folyamatos törődést igénylő kis könyvtáraknak tehát van kihez fordulniuk, ha szakmai segítségre van szükségük.

1997-ben jelent meg a CXL. (kulturális) törvény, amely szabályozza a nyilvános könyvtári ellátást. Kimondja többek között azt is, hogy a települési könyvtári ellátás biztosítása önkormányzati feladat. Ez alapján kötelezettségét 3 formában teljesítheti: könyvtár fenntartásával önállóan, vagy társulásban, valamint könyvtári szolgáltatás megrendelésével. A zalai községek néhány kivétellel a könyvtár fenntartás mellett döntöttek, a községi nyilvános könyvtárak számára alapító okiratot készítettek, így felkerültek a Nyilvános Könyvtárak Jegyzékére, amely feltétele volt annak, hogy részt vegyenek pályázatokon, igénybe vegyék az érdekeltségnövelő támogatást. A 2005. évi statisztikai adatszolgáltatás alapján Zala megye 257 települése közül 230 településen működött könyvtár (vagy valamilyen szolgáltató hely) és csak 27 település nem volt semmilyen könyvtári ellátás (ezek nagyon kicsi települések).

Igen ám, de a kisebb települések önkormányzatai nem képesek önállóan finanszírozni a könyvtári szolgáltatásokat. Ehhez további források szükségesek. Másrészt jogszabályba ütközik a jelenlegi rendszer, hiszen a falvak többségében nincsenek meg az intézményi feltételek, a könyvtárak önkormányzati szakfeladaton működnek, nincs kinevezett vezetőjük, nem alkalmaznak könyvtáros szakembert, nem gyarapítják rendszeresen saját állományukat, sőt az ellátórendszerhez tartozó könyvtárak jó része még saját állománnyal sem rendelkezik, hiszen letéti ellátást kap.

Eppen ezért az utóbbi években a szakma új megoldásokat keresett a kistelepek megfelelő színvonalú ellátására. 2005. elején tette közzé a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma a települési könyvtári ellátásra vonatkozó koncepcióját, a Könyvtári Szolgáltató Rendszert (KSZR-t), amely javaslataival elősegíti a települési önkormányzatok kötelező törvényi feladatának teljesítését. Három utat jelöl meg: *önálló könyvtár* fenntartását, *könyvtári szolgáltatóhely* működtetését, és *könyvtárbusz* szolgáltatást.

Az elképzelés szerint csak azok a könyvtárak maradjanak önálló nyilvános könyvtárak, ahol a feltételek biztosítottak. A nyilvános könyvtárak olyan intézmények, amelyek szerepelnek a Nyilvános Könyvtárak Jegyzékén. Ide tartoznak a városi könyvtárak, a nagyobb községi könyvtárak, többfunkciós és többcélú (pl. iskolával, közművelődési intézménnyel összevont könyvtárak, teleházak) intézmények. Ezek saját dokumentumállományukat rendszeresen bővítik, könyvtáros szakembert alkalmaznak, gazdálkodásuk intézményi keretekben folyik.

Az 1000 fő alatti lakosságú településeken célszerűbb könyvtári szolgáltató helyet működtetni, és könyvtári szolgáltatást megrendelni egy nagyobb könyvtártól. Ezek abban különböznek a nyilvános könyvtáraktól, hogy azok nem intézmények, nem

szerepelnek a nyilvános könyvtár jegyzékén. A községi önkormányzatok könyvtári szolgáltatást rendelnek meg a városi (vagy a megyei) könyvtártól, és ezt könyvtárellátási szerződésben rögzítik. A szolgáltatás fontos része a letéti könyvellátás.

Könyvtárbuszos szolgáltatás esetén a településen nincs szolgáltató hely. A szolgáltató könyvtárbusz menetrend szerint járja a falvakat, és megállóhelyeket keres fel. Olyan helyeken javasolható a bevezetése, ahol nincs könyvtár és könyvtári szolgáltató-hely sem.

Az új rendszer fenntartását több forrásból lehet finanszírozni: a települések hozzájárulása mellett állami normatív támogatásból és pályázatokból. Az új rendszer szervezeti keretét és a legfőbb anyagi bázisát a kistérségi társulások adják.

A KSZR megvalósítása során sok múlik az egyes önkormányzatokon, hiszen nekik kell dönteni arról, hogyan biztosítják a községben a könyvtári szolgáltatást. (Ez az oka annak is, hogy az új rendszer bevezetése napjainkig elhúzódott, annak ellenére, hogy az egyes községek tájékoztatása már 2004-ben elkezdődött.)

Az országos elképzelések alapján - a megyei sajátosságokat is figyelembe véve - a Deák Ferenc Megyei Könyvtár elkészítette a megyei könyvtárhálózat fejlesztésének tervét. Felvállalta az érintettek tájékoztatását: írásos anyagok sora (cikkek, állásfoglalások, előterjesztések), valamint szakmai konferenciák előadásai mutattak rá a továbblépés szükségességére. 2006 tavaszától a városi és megyei könyvtárak munkatársai felkeresték a kistérségi társulási irodákat, valamint helyszíni látogatást tettek szinte valamennyi településre.

Sikerült meggyőzni a fenntartók többségét arról, hogy a megyei KSZR kialakítása során a már kialakult hálózatgondozói és ellátórendszeri szolgáltatásra kell alapozni, hiszen a több, mint 20 éves szakmai tapasztalat bizonyítja, hogy a legszínvonalasabb ellátást a községekben ez a forma biztosítja. A cserélődő letétekkel több új könyv jut a községekbe. Az ellátóközpontok (szolgáltató könyvtárak) megfelelő szakmai háttérrel biztosítanak a szakemberrel nem rendelkező települések számára.

Az érintett települések önkormányzati képviselőtestületei belátták, hogy a könyvtári ellátás biztosítása érdekében legjobb megoldás, ha a település nyilvános könyvtára szolgáltató helyé válik, tehát kéri azok törlését a Nyilvános Könyvtárak Jegyzékéről. Ez ugyanis a feltétele annak, hogy szolgáltatást rendeljenek meg a

kistérségi társulás által megjelölt szolgáltatótól. A szakmai rész tehát annyit változik, hogy a kistélepüléseken nem alapító okirattal rendelkező nyilvános könyvtárak lesznek (a könyvtárak intézményesítésre ugyanis nincs megfelelő forrása a községeknek), hanem könyvtári szolgáltató helyek, amelyek letéti ellátásban részesülnek. Ez a szolgáltatás a korábbi ellátórendszeri szolgáltatásra hasonlít leginkább, amely kiegészül korszerű elektronikus szolgáltatásokkal is.

Zala megye 6 kistérsége közül valamennyiben megalakult a többcélú kistérségi társulás. Az önként vállalható célok között a *mozgókönyvtári feladatot* legkorábban a nagykanizsai kistérség vette fel, 2006-ban viszont a letenyei kistérségen kívül valamennyi kistérség felvállalta. Így lehetővé vált, hogy a feladatellátáshoz a normatív támogatást is igénybe vegyék a társulások.

A 2006. év végi adatok alapján 99 községben működik nyilvános könyvtár és 126 községben szolgáltató hely. Ez utóbbiak önkormányzatai a közeli városi könyvtártól, vagy a megyei könyvtártól rendelték meg a könyvtári szolgáltatásokat. Az új ellátási forma a Deák Ferenc Megyei Könyvtár számára tehát leginkább abban jelent új feladatot, hogy ismét aktív részt vállal a kistélepülések letéti ellátásában. Előreláthatólag a zalaegerszegi kistérségben 16, a zalaszentgróti kistérségben 6 település szolgáltató könyvtára lesz, tehát letéti ellátást fog számukra biztosítani.

Bízunk benne, hogy a kistérségi mozgókönyvtári ellátórendszer minőségi javulást hoz majd a Zala megyei települések ellátásában.

Irodalom:

- Fehér Miklós: Kistélepülések könyvtári ellátása. Helyzetkép és szakirodalmi szemle. =Könyvtári Figyelő. 2002/3. 367-428.p.
- Kiss Gábor: A megyei könyvtár, mint a könyvtári együttműködés szervezője. = Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 1999. 3. Sz. 10-13. p.
- A letéti ládatól az internetig. 50 éves a Deák Ferenc Megyei Könyvtár. Szerk. Kiss Gábor. Zalaegerszeg, 2002.
- Németh László: Zala megye könyvtárai a felszabadulás után.= Tanulmányok Zala megyéből 1945-1970. Zalaegerszeg, 1970. 235-251. p.
- Sebestyén Horváth Margit: A kistélepülésen élő lakosság könyvtári ellátásának korszerűsítése Zala megyében. Tervezet. Zalaegerszeg, 2006.
- Tóth Gyula: A kiskönyvtári ellátás historiográfiájának vázlat. =Könyvtári Figyelő, 1997. 4. 682-704. p.
- A zalaegerszegi könyvtári ellátórendszer emlékkönyve. 1986-1996. Összeáll. Pál Éva. Zalaegerszeg, 1996.

Sebestyén Horváth Margit